

UBND TỈNH LÀO CAI
TRƯỜNG CAO ĐẲNG LÀO CAI

GIÁO TRÌNH NỘI BỘ
MÔN HỌC: SÁO TRÚC 4
NGÀNH/NGHỀ: BIỂU DIỄN NHẠC CỤ TRUYỀN THỐNG

Lào cai, năm 2019

TUYÊN BỐ BẢN QUYỀN

Tài liệu này thuộc loại sách giáo trình nên các nguồn thông tin có thể được phép dùng nguyên bản hoặc trích dùng cho các mục đích về đào tạo và tham khảo.

Mọi mục đích khác mang tính lệch lạc hoặc sử dụng với mục đích kinh doanh thiếu lành mạnh sẽ bị nghiêm cấm.

Tailieu.vn

LỜI GIỚI THIỆU

Giáo trình này được biên soạn dựa trên cơ sở giáo trình Sáo trúc của Học viện âm nhạc Quốc gia Việt Nam. Trong quá trình biên soạn, tác giả đã chất lọc, lựa chọn sắp xếp cho phù hợp với học sinh đồng thời phù hợp với bản sắc văn hóa Lào Cai.

Giáo trình đảm bảo các yếu tố cơ bản về tính học thuật đồng thời bổ sung các yếu tố văn hóa vùng cao Tây bắc đáp ứng yêu cầu xã hội và bảo tồn văn hóa truyền thống vùng cao.

Giáo trình có cấu trúc gồm 3 phần cơ bản:

+ Phần I Bài tập kỹ thuật: bao gồm các kỹ thuật cơ bản như kỹ thuật đánh lưỡi kép, Láy ngón, Rung hơi, kỹ thuật lấy hơi, kỹ thuật lấy rên, kỹ thuật miết ngón, kỹ thuật lấy ngón, ... Trên cơ sở đó là hệ thống các bài tập để học sinh rèn luyện các kỹ thuật cơ bản trên

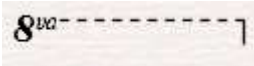
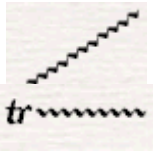
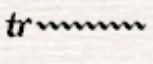
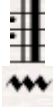
+ Phần II Nhạc phong cách Huế: Gồm các bài nhạc cung đình Huế hơi Xuân, hơi ai. Khi học các bài này học sinh sẽ phải vận dụng các kỹ thuật cơ bản của bài nhạc Huế để xử lý tác phẩm, đồng thời học sinh sẽ hiểu thêm về tính chất Nhạc phong cách Huế và hơi Xuân, hơi ai khác nhau.

+ Phần III Tác phẩm: đây là hệ thống các bài có tính tổng hợp các kỹ thuật cơ bản đồng thời nhiều tác phẩm dựa trên chất liệu nhạc cung đình Huế, âm nhạc truyền thống Việt Nam

Với việc sắp xếp, chất lọc như vậy, hy vọng cuốn Giáo trình sẽ là tài liệu để giảng dạy, học tập quan trọng đối với chương trình giảng dạy môn sáo trúc.

Lào cai, năm 2019
Người biên soạn:
Nguyễn Đình Chí

THUẬT NGỮ VỀ CHUYÊN NGÀNH

	Kết
	Quay lại đoạn nhạc
	Lên, xuống quãng 8
	Dấu luyến, nối
	To dần
	Nhỏ dần
	Vuốt ngón
	Láy ngón
rall.	Chậm dần lại
R	Láy rền
rit.	Chậm lại dần
	Dấu quay đi
	Dấu quay lại
	Rung hơi
	Vỗ ngón
	Tự do
	Quay lại ô nhịp trước
	Quay lại 2 ô nhịp trước
mp	Nhẹ vừa
mf	Mạnh vừa
f	Mạnh
p	Nhẹ
x	Láy rền 2 ngón
crese	To

Phụ lục

Contents

Bài 1: KỸ THUẬT ĐÁNH LƯỖI KÉP NÂNG CAO	7
1. Lý thuyết	7
2. Thực hành	7
2.1. Bài tập đánh lưỡi kép	7
2.2. Âm hình đánh lưỡi kép	7
2.5. Bài tập áp dụng	8
3. Hướng dẫn ôn luyện, tự học	8
Bài 2: KỸ THUẬT RUNG HƠI HUẾ	9
1. Lý thuyết	9
2. Thực hành	9
2.1. Bài tập rung hơi	9
2.2. Bài nhạc Huế áp dụng	10
3. Hướng dẫn ôn luyện, tự học	10
BÀI 4: TÁC PHẨM	11
1. Lý thuyết	11
2. Thực hành: Bài tác phẩm	11
3. Bài tác phẩm áp dụng	11
4. Hướng dẫn ôn luyện, tự học	11
PHẦN I: BÀI TẬP KỸ THUẬT	12
Bài tập số 1(Tổng hợp)	12
Bài tập số 2(Tổng hợp)	13
Bài tập số 3(Tổng hợp)	14
Bài tập số 4(Tổng hợp)	15
Bài tập số 5(Tổng hợp)	18
PHẦN III. NHẠC PHONG CÁCH HUẾ	19
Bài 1: Lưu thủy	19
Bài 2: Kim tiền	20
Bài 3: Xuân phong – Long hồ	20
Bài 4: Cổ bản	21
Bài 5: Phú lục nhanh	23

Bài 6: Long ngâm.....	24
Bài 7: Lý tình tang	25
Bài 8: Hành vân	25
Bài 9: Nam bình	27
Bài 10: Cổ bản dựng	30
Bài 11: Phú lục chậm	32
Bài 12: Phẩm tiết.....	33
Bài 13: Nguyên tiêu	34
Bài 14: Hồ quảng	35
Bài 15: Liên hoàn.....	36
PHẦN IV. TÁC PHẨM.....	38
Bài 1: Hát lý	38
Bài 2: Nhớ về quê mẹ	40
Bài 3: Trên đường chiến thắng.....	41
Bài 4: Vũ khúc phượng hoàng	44
Bài 5: Mời rượu	46
Bài 6: Âm vang núi rừng.....	47

Bài 1: KỸ THUẬT ĐÁNH LƯỠI KÉP NÂNG CAO

Mục tiêu

Sau khi học xong bài này, người học có khả năng:

- Kiến thức: Trình bày được các yêu cầu về thực hiện kỹ thuật đánh lười kép, tacscoto vừa luyện (đánh lười nảy), gọn tiếng
- Kỹ năng: Thực hiện được kỹ thuật đánh lười kép nảy vừa luyện, gọn tiếng
- Năng lực tự chủ và trách nhiệm: tự luyện tập ngoài giờ, bảo quản nhạc cụ.

Nội dung chính

1. Lý thuyết

- Luyện tập với tốc độ từ chậm đến nhanh dần, các nốt vang, đều, nét, nảy chia chính xác trường độ các nốt móc đơn và nốt móc kép
- + Đánh lười kép, kép trước như khi phát âm (đă ga đă) ngắt hơi
- + Đánh lười kép, kép sau như khi phát âm (đă đă ga) ngắt hơi
- + Đánh lười kép chùm 4 như khi phát âm (đă a đă ga) ngắt hơi
- Vị trí: Bài học bắt buộc
- Yêu cầu:
 - + Đánh lười từng âm hình tiết tấu, từ nốt thấp đến nốt cao
 - + Đánh lười từ chậm cho đến nhanh dần
 - + Vừa đánh lười vừa gõ nhịp
 - + Cần chú ý các âm thanh đánh lười phải đều nhau

2. Thực hành

2.1. Bài tập đánh lười kép

Bước 1: Chuẩn bị nhạc cụ, bản nhạc

Bước 2: Thực hiện đánh lười kép từng âm hình tiết tấu

Bước 3. Thực hiện nhanh dần

Mô hình đánh lười kép

2.2. Âm hình đánh lười kép

- Đánh lười kép, kép trước

- Đánh lười kép, kép sau

- Đánh lưỡi kép chùm 4

2.5. Bài tập áp dụng

Bài tập số 1 đến 5 (tại phụ lục 12 đến 18)

3. Hướng dẫn ôn luyện, tự học

- Học sinh ôn luyện thường xuyên
- Phải thực hiện căn bản

Bài 2: KỸ THUẬT RUNG HƠI HUẾ

Mục tiêu

Sau khi học xong bài này, người học có khả năng:

- Kiến thức: Thể loại âm nhạc dân gian phát triển ở trung, xuất phát từ âm hưởng dân ca dần dần hình thành các yếu tố, chất nhạc vui, buồn, trong từng hoàn cảnh cụ thể, nghệ thuật Chèo được chia làm 3 tính chất âm nhạc phổ biến là: Hơi vui(xuân), hơi buồn(ai), Hơi dưng(lưỡng tính)
- Trình bày được tính chất âm nhạc của nhạc phong cách Chèo, rung hơi theo ngũ cung, Hơi vui(xuân) rung hơi bậc II và bậc VI. Hơi buồn (ai) rung hơi bậc IV và bậc I, Hơi dưng rung bậc I, bậc VI(hơi non)
- Kỹ năng: Thực hiện được kỹ thuật rung hơi và thị tấu được một số bài nhạc Huế
- Năng lực tự chủ và trách nhiệm: tự luyện tập ngoài giờ, bảo quản nhạc cụ.

Nội dung chính

1. Lý thuyết

- Rung hơi là thay đổi luôn phiên về hơi thở một cách đều đặn về tần số, như khi ta phát ra âm “hự hự hự hự” không đánh lưỡi(Rung nhanh hay rung chậm tùy thuộc vào từng tính chất của từng tác phẩm)
- Vị trí: Bài học bắt buộc
- Yêu cầu:
 - + Rung hơi nông nhanh
 - + Rung hơi nông chậm
 - + Vừa rung vừa gõ nhịp
 - + Cần chú ý khi rung hơi, tần số rung phải đều nhau, không được thay đổi về cao độ.

2. Thực hành

2.1. Bài tập rung hơi

Bước 1: Thực hiện tập đẩy hơi

Bước 2: Thực hiện từng nốt rung hơi nhanh, nông, chậm, kéo dài

Bước 3. Thực hiện rung hơi nhanh, nông, chậm, có sắc thái từ nhỏ đến to

Bước 4: Thực hiện rung hơi nhanh, nông, chậm, từ nhỏ đến to và đến nhỏ

Mô hình rung hơi

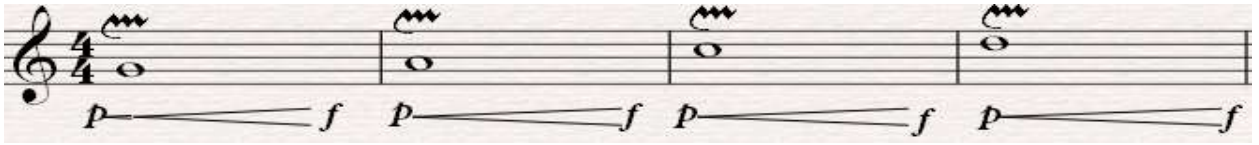
- + Bước 1: Tập đẩy hơi(như khi ta phát ra tiếng “Hự hự hự hự”) không đánh lưỡi

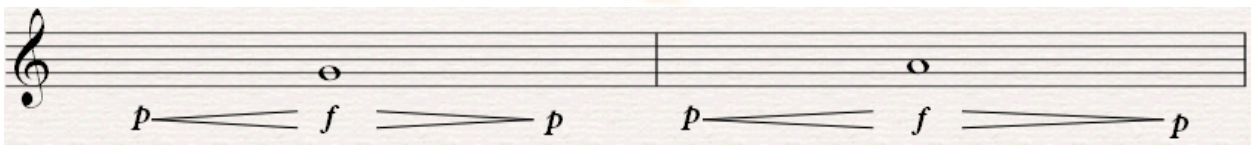
+ Bước 2: Rung hơi đều các âm kéo dài

+ Bước 3: Rung hơi theo sắc thái từ nhỏ đến to dần (đẩy hơi từ nhẹ đến to dần, vừa đẩy vừa rung hơi)

+ Bước 4: Rung hơi từ nhỏ đến to và đến nhỏ (đẩy hơi từ nhẹ đến to dần và nhẹ dần, vừa đẩy vừa rung)

2.2. Bài nhạc Huế áp dụng

Bài Huế số 1 đến 15 (tại phụ lục 19 đến 36)

3. Hướng dẫn ôn luyện, tự học

- Học sinh ôn luyện thường xuyên
- Phải thực hiện căn bản